

Regelverk for støtteordning for godstransport i forbindelse med tap grunnet styrtregnet som førte til raset ved Verma stasjon på Raumabanen

Innhold

Regelverk for støtteordning for godstransport i forbindelse med tap grunnet styrtregnet som førte til raset ved Verma stasjon på Raumabanen.....	1
1. Generell informasjon	2
2. Hovedelementene i støtteordningen	2
3. Referanseperiode	3
4. Støtteberettigede tap.....	4
5. Fordelingsprinsipper	4
6. Dokumentasjonskrav.....	4

1. Generell informasjon

Regelverket er fastsatt av Jernbanedirektoratet 12.12.2025, basert på supplerende tildelingsbrev nr. 6 av 17. september 2025, og brev fra Samferdselsdepartementet av 12. november 2025 om forankring i EØS-avtalens alminnelige gruppeunntak (GBER) art. 50. Regelverket er utarbeidet basert på kravene i GBER art. 50.

Tapene som dekkes, må være en direkte følge av raset ved Verma stasjon på Raumabanen, forårsaket av styrtregn i perioden før 19. juli 2025.. Naturkatastrofen i dette tilfelle inntraff da raset gikk den 19. juli 2025 og støtteperioden gjelder til infrastrukturen åpnet igjen 6. oktober 2025.

Siste frist til å søke støtte under ordningen er 31. januar.2026.

Jernbanedirektoratet forvalter støtteordningen på vegne av Samferdselsdepartementet. All relevant informasjon om ordningen, søknadsskjema og frister, vil komme frem av utlysninger på Jernbanedirektoratets hjemmeside. Alle søknader og kommunikasjon som gjelder støtteordningen skal henvendes til goodsstotte@jernbanedirektoratet.no og merkes med «2025/900 - Støtteordning gods - Ras ved Verma stasjon på Raumabanen 19.07.2025».

Støtte tildeles gjennom vedtaksbrev som vil inneholde informasjon om vilkår for støtte, krav til rapportering og hvordan støtten vil bli utbetalt.

Støtten gis etterskuddsvis, når Jernbanedirektoratet har behandlet søknadene.

Det tas forbehold om Stortingets årlige budsjettvedtak for tilsagn og utbetaling av støtte etter denne ordningen. Dersom bevilgningen ikke dekker søknadsbeløpene i henhold til regelverket, vil støtten avkortes forholdsmessig.

Forvaltningen av tilskuddsordningen reguleres blant annet av lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven), økonomiregelverket og bevilgningsreglementet.

Tildelingene av støtte er i tillegg regulert av lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven),

Som hovedregel er dokumenter til og fra Jernbanedirektoratet offentlige. Unntak fra offentlighet må ha hjemmel i lov av 19.5.2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig virksomhet (offentleglova).

Tildelt støtte som overstiger EUR 100 000, vil bli registrert i støttereisteret.

2. Hovedelementene i støtteordningen

Regelverket er utarbeidet iht. § 8 i Reglement for økonomistyring i staten og kapittel 6 i bestemmelser om økonomistyring i staten.

a) Mål og målgruppe

Støtteordningen har som mål å kompensere godsoperatører for tapene eller merkostnadene påført av raset ved Verma stasjon på Raumabanen forårsaket av styrtregn, slik at konkurs, omstrukturering og nedskalering på grunn av stengningen unngås. Den støtter også målet om å flytte godstransport fra vei til jernbane i tråd med miljø- og trafikksikkerhetshensyn.

Støtteordningen gjelder alle jernbaneforetak i henhold til artikkel 3(1) i direktiv 2012/34/EU, som tilbyr tjenester for godstransport på jernbane og har ruteleier på Raumabanen påvirket av stengningen og oppfyller kravene i punkt c).

b) Kriterier for måloppnåelse

Måles gjennom at godstransport på jernbane:

- i) Unngår konkurser, omstrukturering og nedskalering på grunn av stengningen
- ii) Opprettholder godstransport på Raumabanen

c) Tildelingskriterier

Støttetottakere er jernbaneforetak, jf. jernbaneforskriften § 1-7, bokstav b, som har lidt et direkte tap som følge av stengningen av Raumabanen på grunn av raset ved Verma stasjon.

Støttemottaker må sende inn en søknad som dokumenterer de økonomiske tapene, vedlagt en uavhengig revisors bekreftelse på at den søkte støtten er i samsvar med vilkårene i støtteordningen. I søknaden må støttemottaker erklære at:

- i) Tapet er en direkte følge av stengningen av Raumabanen som følge av raset ved Verma stasjon
- ii) Tapsbegrensende tiltak er implementert så effektivt som mulig
- iii) Støttemottaker ikke mottar annen kompensasjon for de samme tapene, som ikke er trukket fra i beregningen
- iv) Faste kostnader vil bli beregnet ved bruk av representative kostnadsfordelingsprinsipper
- v) Fordelingsnøkkelen vil forbli konstant gjennom hele referanseperioden og kompensasjonsperioden
- vi) Andre inntekter som ble gjort tilgjengelige på grunn av stengningen er utnyttet og nøyaktig rapportert
- vii) Den søkte støtten er estimert i samsvar med regelverket

Total kompensasjon som den enkelte støttemottaker får fra offentlige midler, kombinert med eventuelle forsikringsutbetalinger skal ikke overstige 95% av nettoinnteksttap som en direkte følge av stengningen.

d) Opplegg for oppfølging og kontroll

Jernbanedirektoratet vil uavhengig vurdere hver søknad om støtte. Hvis tildelingskriteriene i punkt c) ikke er oppfylt, vil søknaden bli avslått. Jernbanedirektoratet kan be om ytterligere informasjon eller dokumentasjon ved ufullstendig søknad.

Når årsregnskapet for 2025 er fastsatt, skal søker sende ny bekreftelse fra uavhengig revisor om at innholdet i støttesøknaden er korrekt. Jernbanedirektoratet vil deretter gjennomføre en etterkontroll av støtteutbetalingene. Hvis Jernbanedirektoratet finner at de samlede utbetalingene overstiger 95% av de økonomiske tapene, vil eventuell overskytende støtte bli tilbakekrevd, inkludert renter i henhold til lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. (forsinkelsesrenteloven). Renten løper fra forfallsdato.

Av lov om Riksrevisjonen § 12 går det fram at Riksrevisjonen kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som den finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene. Dette gjelder også overfor tilskuddsmottaker i saker som gjelder kontroll om tilskudd til offentlige eller private virksomheter brukes etter forutsetningene. Revisjonen legger til grunn at tilskuddsforvalter informerer tilskuddsmottaker om tilskuddsforvalters og Riksrevisjonens adgang til å kontrollere.

e) Evaluering

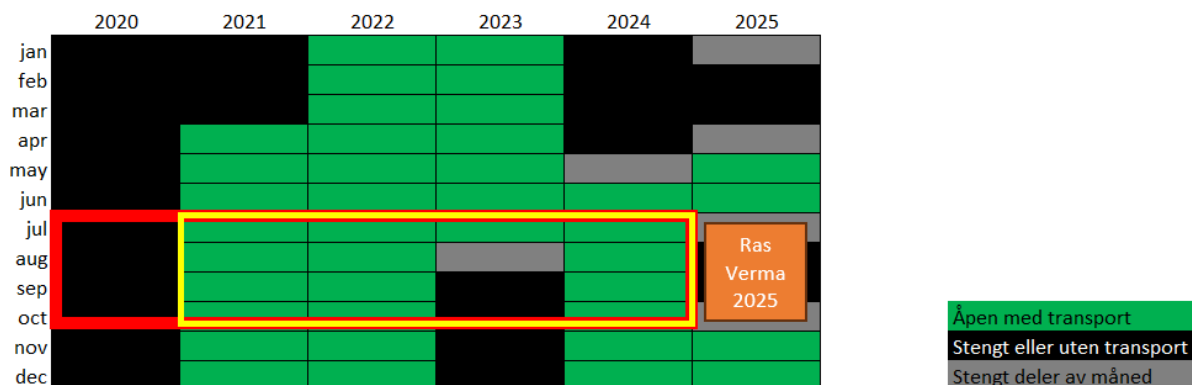
Ved mottak av tilskudd, samtykker tilskuddsmottakere til å bidra med informasjon Jernbanedirektoratet måtte etterspørre i forbindelse med en eventuell evaluering av ordningen.

3. Referanseperiode

Støtteordningen er utarbeidet med hjemmel i GBER art. 50, som bestemmer hvilke økonomiske tap som kan dekkes og hvordan inntektstapet skal beregnes. Inntektstap skal beregnes på grunnlag av regnskapsdata for den berørte godsoperatøren ved å sammenligne regnskapsdataene for perioden infrastrukturen var stengt etter naturkatastrofen med gjennomsnittet av tre år valgt blant de fem årene før katastrofen (ved å utelate de to årene med henholdsvis best og dårligst resultat), beregnet for samme de samme månedene i året.

Sammenligningstallene skal justeres etter SSB sin konsumprisindeks for transport fra sammenlignbare måneder til aktuell måned det søkes støtte til.

Ettersom det ikke var trafikk på banen i 2020, vil referanseperioden i dette tilfellet være perioden 2021-2024, der det beste og dårligste året basert på månedene med stengning ekskluderes. Figuren under illustrerer referanseperioden, der den røde firkanten angir perioden som står i GBER-regelverket, mens den gule firkanten angir den relevante sammenligningsperioden i denne ordningen.

4. Støtteberettigede tap

De støtteberettigede tapene representerer differansen i regnskapstallene fra referanseperioden og faktiske regnskapstall i perioden der infrastrukturen var stengt for ruteleier tilknyttet Raumabanen.

Tapene må være en direkte følge av stengningen av Raumabanen som følge av raset ved Verma stasjon, samt inntektstap som følge av full eller delvis stans i virksomheten i perioden.

Når man skal beregne de økonomiske tapene, skal det tas utgangspunkt i strekningsvis EBIT, altså driftsresultatet før finansieringskostnader og skatter – kun for den delen av virksomheten som er rammet av naturkatastrofen, ikke hele selskapet. Eventuelle tapsbegrensende justeringer i kostnadene skal fremkomme av regnskapet.

5. Fordelingsprinsipper

De strekningsvise EBIT-oppstillingene skal vise et representativt bilde av lønnsomheten på den aktuelle strekningen. Det innebærer at fordelingsprinsippene som benyttes for å beregne inntekter og kostnader i segmentregnskapene skal gjenspeile det reelle resultatet på strekningene. Prinsippene skal være dokumenterte, transparente og etterprøvbare.

Fordelingsnøkkelen for faste kostnader skal være konstant gjennom hele referanse- og kompensasjonsperioden. Dersom en støttmottaker beregner andelen faste kostnader som tilskrives Raumabanen basert på enten inntekter, togkilometer eller tonn transportert, må støttmottakeren bruke denne metoden konsekvent. Det er altså ikke tillatt å endre fordelingsnøkkelen.

Kostnader skal, så langt det er mulig, fordeles direkte til strekningene. Øvrige eller gjenværende kostnader skal fordeles etter den mest hensiktsmessige av følgende fordelingsnøkler:

- Antall lastbærere og tog behandlet
- Turneringsplan og togkilometer
- Lokomotivkilometer
- Vognkilometer
- Lokomotivets turnering
- Linjeomsetning

Dersom ingen av de ovennevnte nøklene er egnet, skal kostnadene fordeles basert på antall togavganger. Operatøren må begrunne valget av fordelingsnøkkel.

6. Dokumentasjonskrav

Søker må kunne dokumentere de faktiske økonomiske tapene som følger av punkt 4. Tapene skal være fremstilt på en oversiktlig måte slik at det er enkelt for saksbehandler å følge oppstillingen, med henvisning til relevant regnskapsmateriale. Oppstillingen skal kun inkludere inntekter og kostnader som kan direkte knyttes stengningen av Raumabanen for perioden 19. juli 2025 til 6. oktober 2025.

Oppstillingen må vise hvordan omsetning og faste uunngåelige kostnader er periodisert. Relevant regnskapsmateriale er blant annet fakturajournal, salgsdokumentasjon, oversikter over opptjent inntekt som ikke er fakturert, kjøpsdokumentasjon og kontrakter.

I oppstillingen skal det vises sammenligning av faktiske regnskapstall i aktuell periode mot referanseperioden. Søker har ikke anledning til å justere referanseperioden med eksterne faktorer, eksempelvis; renteendringer, valutaeffekter, svakere resultat i referanseperioden.

For at en søknad skal kunne bli vurdert og godkjent stilles følgende minimumskrav til dokumentasjon:

- i) Utfylt søknadsskjema, signert av daglig leder, styreleder eller signaturberettiget.
- i) Søknaden skal inneholde regnskapstall, som så langt som mulig følger oppstillingsplanen
- ii) i regnskapsloven § 6-1. (NGAAP).
- iii) Regnskapstall skal leveres i Excel format.
- iv) Bekreftelse fra uavhengig revisors på at søknaden og støttebeløpet er i samsvar med kriteriene i regelverket.
- v) Kvalitativ beskrivelse av:
 - a. valg av sammenligningsperiode med begrunnelse
 - b. driftsmessig oversikt før og etter stengningen
 - c. tapsbegrensende justeringer
 - d. begrensninger i beregningene
 - e. underliggende fordelingsprinsipper og bruk av fordelingsnøkler
 - f. eventuelle nødvendige justeringer

Jernbanedirektoratet står fritt til å be om supplerende dokumentasjon fra søkerne ved behov i behandlingen av søknaden.